

A kottaolvasási képesség mérése online tesztkörnyezetben

Buzás Zsuzsa

Kulcsszavak: zenei műveltség, kottaolvasás, online mérés

Absztrakt

A mérés-értékelés lényeges része a zeneoktatás folyamatának. Keresztmetszeti empirikus kutatásunk célja zeneiskolás és általános iskolás 10-14 éves diákok kottaolvasási képességeinek vizsgálata és mérése volt, elsősorban Kodály Zoltán zenepedagógiai koncepciója alapján. A zenei műveltséget, írástudást vagy zenei szövegértést hagyományosan az elsajátított zenei tudásként és olyan képességként határozzuk meg, amely magában foglalja a jelek énekes vagy hangszeres előadásmódú zenei hanggá (olvasás/éneklés) és a hangok jelekké (kottaírás/írás) való dekódolását. Jorgensen (1981) határozta meg a funkcionális zenei műveltség kifejezést, ami azt a minimális szintű zenei képességet jelenti, amely lehetővé teszi a tanulók számára, hogy zeneműveket bemutathassanak. A zeneoktatás egyik alapvető célja, hogy a funkcionális zenei műveltséget fejlessze egyéni vagy csoportos (kórus, kamarazenei vagy zenekari) fellépések segítségével. A funkcionális zenei műveltséghez vezető első lépés a hang- és ritmusmintázatok, a zenei kódok, a zenei szókincs kialakítása és fejlesztése. (Ester, 2010).

A zenei tesztek kialakításakor a kottaolvasás diszciplináris (szaktudományi) dimenziójának értékelésére törekedtünk. Kutatásunkban az ének-zene és a szolfézs tantárgyi-tantervi szempontból a zenei elemek közül a ritmikai és dallami elemekre, dinamikai és tempójelzésekre, zenei formákra vonatkozó explicit tudást vizsgáltuk. Kétféle online zenei tesztet fejlesztettünk ki az eDia felületén. A zeneiskolások tesztje 55 feladatot tartalmazott, az általános iskolások számára egy hasonló, 35 itemből álló tesztet fejlesztettünk ki. Az online tesztelésben 811 felsőtagozatos tanuló vett részt. A feladatok megjelenítése az eDia (elektronikus diagnosztikus mérési rendszer) felületén történt. Az online teszteket három térképolvasási feladattal egészítettük ki, mivel feltételezésünk szerint kapcsolatban állnak a kottaolvasási képességekkel.

A kutatás eredményei szerint a teszt megbízhatóan működik mind az általános iskolai (Cronbach- $\alpha=0,839$), mind a zeneiskolai mérésben (Cronbach- $\alpha=0,832$). Az általános iskolások átlagteljesítménye 55,23%, a zeneiskolás diákoké 76,69% volt. Szignifikáns összefüggést találtunk a diákok kottaolvasási és vizuális/téri képességei között. A háttérkérdőíveknek köszönhetően lehetőségünk volt a kottaolvasás és néhány háttérváltozó közötti kapcsolat vizsgálatára.

Vizsgálatunkban szoros összefüggés mutatkozott a funkcionális zenei műveltség kérdéskörébe tartozó énekari, vagy szólóénekes előadások, bemutatók iránti attitűddel kapcsolatban.

Kutatási eredményeink hozzájárulhatnak ahhoz, hogy részletesebben megismerjük a diákok kottaolvasási képességeit.

Szakirodalom

Ester D. (2010). Sound Connections: A comprehensive approach to teaching music literacy. In: Fishers: *Educational Exclusives*.

Jorgensen E. R. (1981): School Music Performance Programs and the Development of "Functional Musical Literacy": A Theoretical Model. *College Music Symposium*, 1981. 21. 1. sz. 82-93.